

ΟΙ ΟΡΓΙΣΜΕΝΟΙ ΨΗΦΟΦΟΡΟΙ ΨΑΧΝΟΥΝ ΗΓΕΤΕΣ, ΟΧΙ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ!

Όταν ο κόσμος φωνάζει υπέρ της ελευθερίας έννοει το αντίθετο: νοσταλγει τις ισχυρές έλιτ που έπιβάλλουν τάξη στο χάος, θωρακίζουν τη δουλειά του και τον προφυλάσσουν από τη βάρβαρη άγορά.

5 Απριλίου 2017 του Janan Ganesh, *Financial Times*

Μεγαλωμένος την περίοδο της Μεγάλης Ύφεσης, ο μυθιστοριογράφος και νομπελίστας Σολ Μπέλου δέν ξέχασε ποτέ το δέσιμο των έξαθλιωμένων Αμερικανών με τον χλιδάτο, σχεδόν ξένο και μανιακό με την έξουσία που είχαν για πρόεδρο. «Οί άνεργες μάζες, οί μεροκαματιάρηδες, μηχανικοί, άπολυμένοι όδηγοί τρόλεϊ, κλητήρες, πωλητές παπουτσιών, σιδερωτές παντελονιών (...) Έμπιστεύονταν μόνο τον (Φραγκλίνο) Ρουσβελτ, γέννημα θρέμμα του Γκρότον, έναν άριστοκράτη του καταλόγου Social Register, έναν πλούσιο τζέντμαν από το Χάρβαρντ και το Χάιντ Πάρκ».

Οί ψηφοφόροι δέν έχουν πρόβλημα με τις έλιτ, αν αυτές έκπληρώνουν τους όρους με τους όποιους κέρδισαν τη θέση τους και οί όποιοι έχουν να κάνουν με την ενεργή χρήση της έξουσίας για τη βελτίωση της υλικής κατάστασης του κόσμου. Το πρόβλημα φαίνεται να αρχίζει όταν δέν συμπεριφέρονται καθόλου ως έλιτ, όταν δέν αναλαμβάνουν δράση και επικαλούνται άνικανότητα άπέναντι στις παγκόσμιες δυνάμεις. Τότε είναι που οί μεροκαματιάρηδες άμφισβητούν το νόημα ύπαρξης των άνωτέρων τους, οί όποιοι ως άπόντες φεουδάρχες, άπολαμβάνουν τα πλεονεκτήματα της έξουσίας αλλά δέν τηρούν κανένα από τα καθήκοντα που αυτή συνεπάγεται.

Ή Δύση δέν επαναστατεί κατά των έλιτ. Ο κόσμος που ψήφισε για να φύγει ή Βρετανία από την ΕΕ και έφερε τον Ντόναλτ Τράμπ στον Λευκό Οίκο, καθώς και ο κόσμος που μπορεί να εκλέξει τη Μαρίν Λεπέν ως πρόεδρο της Γαλλίας τον επόμενο μήνα, νοσταλγει την εποχή που οί έλιτ ήταν περισσότερο, όχι λιγότερο ισχυρές.

Έδემ τους τείνει να είναι τα μέσα του προηγούμενου αιώνα, όταν βαρόνοι στα άνώτατα κλιμάκια των κυβερνήσεων, των επιχειρήσεων και των οργανωμένων εργαζόμενων συνωμοτούσαν για να διατηρήσουν την πλήρη άπασχόληση. Ο κορπορατισμός ήταν έλιτισμός σε μία πρακτική μορφή του. Οί ροές κεφαλαίου μεταξύ χωρών άστυνομεύονταν από άκόμη πιο μακρινές έλιτ, σε θεσμούς που δημιουργήθηκαν στο Μπρέτον Γουντς, το όποιο ήταν από μόνο του μία μάζωξη της έλιτ που ντρόπιαζε άκόμη και τις συναντήσεις της Λέσχης Μπίλντερμπερκ. Τη μετανάστευση τη διαχειρίζονταν οί έλιτ.

Καθώς διαβάζεις για τους αρχιτέκτονες εκείνης της εποχής, βυθίζεσαι στον ξεδιάντροπο, άριστοκρατικό έλιτισμό. Ο οικονομολόγος Τζόν Μείναρτ Κέινς, οί διπλωμάτες Χένρι Κίσινγκερ και Τζόρτζ Κέναν, ο Ρόμπερτ Σούμαν και άλλοι ιδρυτές του ευρωπαϊκού πρότζεκτ. Η απομόνωσή τους από τον απλό κόσμο ήταν άκραιο. Κάποιων οί απόψεις άγγιζαν τὰ όρια τής πρὸ δημοκρατίας εποχής. Αὐτὴ ὅμως ἦταν ἡ οὐσία: ἦταν ἡ ἔμπειρη ἐπιβολὴ τάξης στὸ χάος, πὸ θεωροῦνταν τόσο πολύτιμη καὶ τὴν ὁποία ἀποζητοῦσε ὁ κόσμος, ὅταν αὐτὴ ἡ τάξη μετατράπηκε σὲ μία ρευστὴ κατάσταση στὴ δεκαετία τοῦ 1980 καὶ μετέπειτα.

Τὸ γράφω αὐτὸ μὲ τὴ δυσφορία τοῦ φιλελεύθερου πὸ τὸ 2016 ἀποκάλυψε μία μεγάλη, ἀνικανοποίητη ζήτηση γιὰ πατερναλιστικὴ διακυβέρνηση. Ἕνας καθοριστικὸς ἀριθμὸς ψηφοφόρων διψάει γιὰ τὸν πραγματικὸ έλιτισμό. Ἡ διαφωνία τοὺς εἶναι μὲ τὸν ἀσήμαντο έλιτισμὸ τής εποχής τοῦ Νταβός, κατὰ τὴν ὁποία οί πολιτικοὶ ἐκλέγονται μόνο καὶ μόνο γιὰ νὰ ἐπικαλεστοῦν τὸ ὅτι εἶναι ἀνήμεροὶ ἀπέναντι στὴν παγκόσμια δίνη κεφαλαίου καὶ ἀνθρώπων, στὴν ὁποία οί μεγαλύτερες ἐπιχειρήσεις, τοῦ μεγέθους τής Google, ὑποβαθμίζουν τὴν ἴδια τους τὴ δύναμη σὲ ὄφελος ἑνὸς «συνδεδεμένου» κόσμου.

Οί ὀργισμένοι ψηφοφόροι δὲν θέλουν πραξικόπημα ἐνάντια στὸν έλιτισμό. Ἄν μὴ τί ἄλλο, ἐπιθυμοῦν τὴν ἀποκατάστασή του. Θέλουν τὴν τάξη μέσα στὴν ὁποία μεγάλωσαν, ὅταν κεντρικὲς πολιτικὲς κρατοῦσαν ἀσφαλεῖς τὶς θέσεις ἐργασίας καὶ οἰκεῖες τὶς γειτονιές. Βλέπουν τὶς μοντέρνες ἔλιτ ὡς ὑπερβολικὰ ἐπιεικεῖς γονεῖς, ὄχι αὐστηροὺς, ἀσυνείδητα παθητικὸς τὶς τελευταῖες δεκαετίες τοῦ ξένου οικονομικοῦ ἀνταγωνισμοῦ καὶ τῶν ἱλιγγιδῶν κοινωνικῶν μεταβολῶν. Ἄπαιτοῦν τὶς σωστὲς ἔλιτ, τὶς ἔλιτ πὸν χρησιμοποιοῦν τὴ δύναμή τους.

Δὲν ζητοῦν τὸ φιλελεύθερο ὄνειρικὸ τοπίο τοῦ «Rebel: How to Overthrow the Emerging Oligarchy». Σὲ αὐτὸ τὸ νέο βιβλίο του, ὁ βουλευτὴς Ντάγκλας Κάρσγουελ ἐπικαλεῖται τὸ Brexit, τὴν ἐκλογικὴ ἐπιτυχία του σὲ μία παραθαλάσσια πόλη καὶ οὐσιαστικὰ ὅτιδήποτε συμβαίνει σὲ πραγματικὸ χρόνο καὶ χῶρο, ὡς ἀπόδειξη πὸς ὁ κόσμος προτιμᾷ ἕνα μικρὸ κράτος, ἐπάνω στὸ ὁποῖο μπορεῖ νὰ ἀσκήσει δημοκρατικὴ κυριαρχία 24 ὥρες τὸ 24ωρο, μέσω κάποιου εἴδους ψηφιοποιημένης συλλογικῆς νοημοσύνης.

Τὸ πρόβλημα εἶναι πὸς αὐτὴ ἡ «ὀλιγαρχία» εἶναι μία χρήσιμη περιγραφή τοῦ κοινωνικοῦ συστήματος πὸν νοσταλγοῦν οί ὀργισμένοι ψηφοφόροι. Ἕνα σύστημα μεγάλων ἐταιριῶν μὲ ἔμμεσο πολιτικὸ καθῆκον τὴ διατήρηση τῶν θέσεων ἐργασίας ἐγχώρια, μίας κυβέρνησης-ἀσπίδας μεταξὺ ἐργαζομένων καὶ ἀγορᾶς, ἐνόπλων δυνάμεων πὸν εἶναι μεγάλος ἐργοδότης καὶ πηγὴ πολιτιστικῶν ἠθῶν, ἐπιπέδων μετανάστευσης πὸν ὀρίζονται ἀπὸ αὐστηρὰ διατάγματα ἀντὶ γιὰ τὴν ἀλληλεπίδραση προσφορᾶς καὶ ζήτησης, τῶν ἐλεύθερων συναλλαγῶν ὡς κάτι περιορισμένο καὶ ὑπὸ ὄρους.

Ὁ Μπέλου ἀνέφερε ὅτι παρότι λιγότερο ἱκανοὶ πρόεδροὶ λειτούργησαν ὑπὸ πνευματικὰ δόγματα, ὁ Ροῦσβελτ τὰ κατάφερε μὲ μία λέξη τοῦ Ἡσαῖα:

«Παρηγορήσου». Είπε στους ανασφαλείς ψηφοφόρους πώς δεν ήταν μόνοι, ότι θα τους προστάτευε από τα σκαμπανεβάσματα της ζωής με όση δημοσιονομική άπλοχεριά και τεχνοκρατική ευφυΐα γινόταν.

Αυτή η σύμβαση εξαπλώθηκε σε όλη τη μεταπολεμική Δύση. Οι μάζες αποδέχθηκαν τις έλίτ, αρκεί οι έλίτ να διαχειρίζονταν την έκθεση των μαζών στη βάρβαρη πραγματικότητα της αγοράς. Το ξέφτισμα αυτής της σύμβασης οδήγησε στην πικρία του σήμερα. Μακάρι ο κ. Κάρσγουελ να είχε δίκιο, αλλά δεν είναι για καλό να τους άκους να φωνάζουν για την ελευθερία, όταν στην πραγματικότητα συμβαίνει το αντίθετο. Το 2016, οι ψηφοφόροι δεν ζήτησαν από τις έλίτ να αποποιηθούν την εξουσία τους. Τις τιμώρησαν επειδή την είχαν ήδη αποποιηθεί.

Πηγή: <http://www.euro2day.gr>

<https://wordpress.com>